

BCC-2294

СДРУЖЕНИЕ НА АДМИНИСТРАЦИЯТА В ОРГАНИТЕ НА СЪДЕБНАТА ВЛАСТ

**ДО
ПРОКУРОРСКАТА КОЛЕГИЯ
НА ВИШИЯ СЪДЕБЕН СЪВЕТ**

СТАНОВИЩЕ НА УПРАВИТЕЛНИЯ СЪВЕТ НА СДРУЖЕНИЕТО НА АДМИНИСТРАЦИЯТА В ОРГАНИТЕ НА СЪДЕБНАТА ВЛАСТ

**Относно: кандидатурата на Красимира Филипова – заместник на главния прокурор при
Върховна касационна прокуратура за изборен член на Висшия съдебен съвет**

С настоящото становище Управителният съвет на Сдружението на администрацията в органите съдебната власт изразява своята подкрепа за кандидатурата на Красимира Алексиева Филипова – заместник на главния прокурор при Върховна касационна прокуратура за член на Висшия съдебен съвет от квотата на прокурорите.

Впечатленията ни за Красимира Филипова са формирани при и по повод срещите ни насочени към издигане на авторитета на съдебните служители, гарантиране на техните права и законни професионални интереси, повишаване на качеството на работата в органите на съдебната власт, подпомагане и защитата им.

Красимира Филипова е магистрат с висока квалификация и образцово изпълнение на служебните задължения. Длъжността, която заема е атестат за нейния професионализъм и отлични правни познания

В днешните условия на динамични промени в съдебната система тя изразява и отстоява важни и значими за съдебната реформа въпроси, както и такива в защита на магистратите и съдебните служители, съобразявайки се с мненията и препоръките на останалите свои колеги и съдебни служители. Ползва се с респект, уважение и доверие сред магистратите и служителите в Прокуратурата на Република България. Притежава способност за работа в екип. Коректна и диалогична е в отношенията си с магистратите и съдебните служители. Върховенството на закона и справедливостта са принципите, които г-жа Красимира Филипова следва в работата си. Във времето се доказва умението ѝ да осъществява позитивен диалог, с което постига очакваните резултати в съвместните работни дейности между заинтересованите страни, по въпроси от съществено значение за актуалните проблеми и промени в съдебната власт.

С оглед професионалните, нравствени и личностни качества на Красимира Филипова, както и организационния и административен капацитет, който притежава, считаме че същата е подходяща за избран член на Висшия съдебен съвет от квотата на прокурорите, с което ще спомогне за изграждане на положителен публичен образ на Висшия съдебен съвет, съответстващ на необходимия институционален авторитет.

С уважение:

Председател на УС на САОСВ

ДО
ПРОКУРОРСКАТА КОЛЕГИЯ НА
ВИСШИЯ СЪДЕБЕН СЪВЕТ

Уважаеми членове от прокурорската колегия на Висшия съдебен съвет,

Представям Ви, на основание чл.29и, ал.2 ЗСВл, следните въпроси към кандидатите за членове на Висшия съдебен съвет, които се избират пряко от прокурорите:

1.Считате ли за необходимо и бихте ли подкрепили промени в правилата за избор на членове на Висшия съдебен съвет, с които се въвежда ограничение за избор на действащи магистрати от парламентарната квота?

2.Бихте ли подкрепили предложение за законодателни промени предвиждащи председателите на ВКС и ВАС и главния прокурор да не са членове на Висшия съдебен съвет, както и същите да се избират пряко от общите събрания на съдиите и прокурорите?

3.Бихте ли подкрепили промени в правилата относно конкурсите за повишаване, предвиждащи въвеждане на ограничение за участие в конкурс за повишаване само непосредствено до по-горестоящото ниво и отмяна на чл.193 ал.6 ЗСВл?

4.Бихте ли подкрепили предложение за промени в правилата относно командироването, предвиждащи премахване на възможността за безсрочно командироване на незаети щатни бройки?

5.Считате ли, че сега действащата нормативна уредба дава възможност за злоупотреба, изразяваща се в разкриване на нови щатове с цел безсрочното командироване на „удобни“ магистрати и как бихте противодействали на такава порочна практика?

6.Считате ли, че в голям брой от случаите на предлагане на магистрати за заместници от съответния административен ръководител е налице заобикаляне на конкурсите за повишаване и преместване и как ще противодействате на такава порочна практика?

7.Бихте ли подкрепили предложение за законодателни промени на правилата за избор на административни ръководители и техните заместници, предвиждащи номиниране на кандидатите от общото събрание на съответната прокуратура и изискване за минимален стаж на кандидатите в същата?

С УВАЖЕНИЕ:

АТАНАС ЦЕНОВ - ПРОКУРОР ВЪВ ВКП

011-9829

Български институт за правни инициативи

Ул. "С. Раковски" 180А, 5т. Б, София 1000

България

Тел: +359 1 980 80 84

www.bili-bg.org

office@bili-bg.org

БЪЛГАРСКИ ИНСТИТУТ ЗА ПРАВНИ ИНИЦИАТИВИ

Изх. №: ИПСН-239-160622

ДО

ПРОКУРОРСКА КОЛЕГИЯ НА ВИСШИЯ СЪДЕБЕН
СЪВЕТ

ВЪПРОСИ

Към кандидатите за членове на Прокурорската колегия на ВСС от квотата на следователите – Владимир Валентинов Николов, Владимир Чавдаров Станков, Димитринка Тодорова Шкодрова-Георгиева, Добринка Любомирова Калчева, Красимира Алексиева Филипова, Николай Любенов Димитров, Пламен Дончев Петков, Станислав Христов Стойков на основание чл. 19, ал. 1 от Правилата за провеждане на избори на членове на Висшия съдебен съвет от съдиите, прокурорите и следователите (Приети с решение на пленума на Висшия съдебен съвет по протокол № 7/17.02.2022 г.):

ВЪПРОСИ КЪМ ВСИЧКИ КАНДИДАТИ:

1. Какво е мнението Ви за реформата свързана с окрупняването на прокуратурите и създаването на териториални отделения? Бихте ли подкрепили изготвянето на анализ, който да разкрие какви са резултатите от осъщественото окрупняване на прокуратурите, за да получи то реална оценка за своята ефикасност, както и да спомогне за вземането на решение как да бъде проведена споменатата по-горе „реформа на съдебната карта“ за съдилищата?

2. Една от широко дискутираните теми в съдийските среди е тази за възнагражденията и начина на определянето им. Какво е Вашето мнение по въпроса - смятате ли, че разликата във възнагражденията между инстанциите е прекомерна? Необходимо ли е законово закрепване на критериите за определяне на възнагражденията на всички нива в системата, а не само на т.нар. „трима големи“.
3. Какво е Вашето мнение за възможността да бъдат отзовавани избрани за членове на ВСС от Общите събрания на съдии, прокурори и следователи?
4. Една от значимите функции на Прокурорска колегия е избирането на административни ръководители. Понастоящем единствените критерии при провеждане на тези процедури, към които членовете на колегията са изрично задължени да се придържат, се съдържат в разпоредбите на чл. 194б от ЗСВ във връзка с чл. 59, ал. 1 от Наредба № 1 от 9 февруари 2017 г. за конкурсите за магистрати и за избор на административни ръководители в органите на съдебната власт и са – професионална подготовка, управленска компетентност и нравствени качества. Смятате ли, че ВСС трябва да приеме допълнителни и по-подробни критерии, по които да се преценяват кандидатите в тези процедури?
5. Считате ли, че към настоящия момент има необходимост от конституционни изменения в частта за съдебната власт?
6. От изразеното в концепциите Ви отношение към проблема за взаимодействието на съдебната система с обществеността и по-конкретно с медиите, се създава впечатление, че тази комуникация се разбира като негативна – като ответна реакция при некоректно медийно отразяване на дейността на съдебната система или други форми на опити за уронване на престижа на съдебната власт от трети за нея страни пред обществото. Какво смятате, че е възможно и полезно да направи ВСС, за да промени това?
7. Ако в момента сте член на ВСС, какво би било Вашето гласуване по основанията за освобождаване от длъжност на главния прокурор, представени от министрите Йорданова и Стоилов, които са публично достъпни?

ВЪПРОСИ КЪМ ПРОКУРОР ВЛАДИМИР ВАЛЕНТИНОВ НИКОЛОВ:

8. На стр. 7 от концепцията си споменавате желанията на различни кръгове да поставят съдебната система под контрол. Какви са тези кръгове – икономически, политически, криминални /организираната престъпност/ или други? Въз основа на кои обстоятелства и наблюдения достигате до този извод?
9. На стр. 9-10 от концепцията си посочвате, че е необходимо осъвременяване на наказателното ни законодателство в съответствие със *„съвременните тенденции и*

общоевропейско наднационално законодателство". Кой са тези тенденции и по какъв начин неприлагането им се отразява на българското наказателно право?

ВЪПРОСИ КЪМ ПРОКУРОР ВЛАДИМИР ЧАВДАРОВ СТАНКОВ:

10. На стр. 4 от концепцията си посочвате, че е необходимо да се променят съществуващите критерии за атестиране, за да се избегне субективизмът при оценяването. Какви примерни критерии според вас трябва да се добавят и кои от настоящите следва да отпаднат или променят?
11. На какво се основава твърдението Ви, че „... беше значително намален бюджета на съдебната власт“ след като той се увеличава значително всяка следваща година, включително и 2022 г.

ВЪПРОСИ КЪМ ПРОКУРОР ДИМИТРИНКА ТОДОРОВА ШКОДРОВА-ГЕОРГИЕВА:

12. В концепцията си обсъждате някои възможни разрешения на съществуващите проблеми с конкурсите за първоначално назначаване и за повишаване. Възможно ли е според Вас, ВСС да доразвие капацитета си като започне да планира и да обявява по-отрано конкурсите за местата, които предстои да бъдат освободени например поради пенсиониране?
13. По какъв начин смятате, че трябва да се реализира публичното обсъждане на бюджета на съдебната власт, за което говорите в концепцията си?

ВЪПРОСИ КЪМ ПРОКУРОР ДОБРИНКА ЛЮБОМИРОВА КАЛЧЕВА:

14. На стр. 5 от концепцията си отбелязвате, че за ускоряване на атестационните процедури е от особено значение да се спазва от страна на ПАК тримесечният срок от получаване на преписката. Какви мерки, според Вас, би могъл да вземе ВСС, за да осигури действителното спазване на този срок?
15. На стр. 13 посочвате, че са необходими ясни и обективни критерии за реализиране на дисциплинарната отговорност на магистрат за нарушение на етични норми. Намирате ли дефицити в това отношение в Кодекса за етично поведение на българските магистрати?

ВЪПРОСИ КЪМ ПРОКУРОР КРАСИМИРА АЛЕКСИЕВА ФИЛИПОВА:

16. Сблъскали ли сте се лично в своята професионална практика със случаи на корупция или друго неправомерно влияние? Как реагирахте? Какви антикорупционни механизми могат да се въведат в работата на ВСС и чрез него в системата на прокуратурата?
17. Смятате ли, че досега ПК на ВСС е прилагала двоен стандарт и разнопосочни интерпретации при действия в съответствие с Механизма (процедура) за публична реакция на Прокурорската колегия на Висшия съдебен съвет в случаи на засягане на независимостта на прокурори и следователи?

ВЪПРОСИ КЪМ ПРОКУРОР НИКОЛАЙ ЛЮБЕНОВ ДИМИТРОВ:

18. В концепцията си заявявате, че функция на ВСС е да осигурява независимостта на всеки магистрат от политическо или друго външно на системата вмешателство в работата. Допускате ли, че би могло да има опити за въздействие от страна на административния ръководител нарушаващи независимостта на отделния магистрат? Каква трябва да е реакцията/ролята на ВСС в такива случаи?
19. Казвате, че според Вас е удачно, след като някой е бил административен ръководител два мандата, да може да бъде „... повишен в съответната горестояща структура на съдебната власт без конкурс“. Не смятате ли, че така се заобикаля принципа на конкурсното начало? Какво в нормативно регламентирания правомощия на административния ръководител Ви дава основание да смятате, че той/тя трябва да получи право да „скочи“ директно в по-горната инстанция?

ВЪПРОСИ КЪМ ПРОКУРОР ПЛАМЕН ДОНЧЕВ ПЕТКОВ:

20. На стр. 9-10 от концепцията си предлагате доста щедро разрешение на проблема с прекомерните разлики във възнагражденията – да са според ранга, което де факто ще доведе до това в пъти повече магистрати да взимат настоящите заплати на магистратите от горни инстанции. Освен това предлагате да отпадне максималното ограничение на увеличенията за придобит трудов стаж и професионален опит. ВСС в последните години разпределя ок. 90% от бюджета за да изплаща възнаграждения в настоящите размери и пропорции. От къде смятате, че могат да дойдат средствата, за да реализирате идеите си по отношение на възнагражденията?
21. На стр. 5 от концепцията си критикувате нормативната уредба във връзка с избора на административни ръководители, че създава предпоставки за непрозрачни назначения. Какви промени биха могли да се направят в практиката на ПК на ВСС, за да се преодолеят

описаните от Вас дефицити? Достатъчни ли са такива или трябва и промени в нормативната рамка?

ВЪПРОСИ КЪМ ПРОКУРОР СТАНИСЛАВ ХРИСТОВ СТОЙКОВ:

22. Какво Ви мотивира да се кандидатира за член на ВСС няколко месеца след избора Ви за Европейски делегиран прокурор? От изпратените от Вас мотиви не става достатъчно ясно.
23. Смятате ли, че към настоящия момент ВСС в достатъчна степен участва и защитава българската позиция на магистратите на ниво ЕС и други международни институции? Има ли нужда от подобрене и в каква посока?
24. В концепцията си развивате интересни идеи относно законодателните инициативи, атестирането, етичния кодекс и др. Как бихте ги отстоявали ако се окажете в малцинство?

С уважение,

Биляна Гяурова-Вегертседер

Директор

Български институт за правни инициативи

ЦЕНТЪР ЗА СЪИДАТЕЛНО ПРАВОСЪДИЕ

ВИСШ СЪДЕБЕН СЪВЕТ	
Регистрационен индекс	Дата
КС-9033	17-06-2022

Изх. № Ц-110/17.06.2022г.

ДО ВИСШ СЪДЕБЕН СЪВЕТ
ГРАД СОФИЯ

ВЪПРОСИ

Към кандидатите за членове на Висш съдебен съвет от квота на прокурорите

1. Според Вас, как трябва да се реши общественият дебат за мястото на Прокуратурата – да бъде част от съдебната власт или извън нея?
2. Необходимо ли е да се раздели Висш съдебен съвет на два независими органа – един за съдиите и един – за прокурорите? Защо?
3. По каква процедура трябва да бъде разследван Главният прокурор, при внесено искане за неговото освобождаване?
4. Трябва ли да има съдебен контрол на отказите на прокурори да образуват досъдебни производства? Защо?
5. Как трябва да продължи оптимизирането на „съдебната карта“ в частта за органите на прокуратурата – колко броя прокуратури трябва да има в България? Защо?
6. Какво е мнението Ви за института на командироването? За какъв максимален срок да бъде? Кой ръководител да може да командирова?

17.06.2022г.
Град Разград

С уважение:
Подпис/
Георги Милков
Изпълнителен директор

Сдружение „Център за съидателно правосъдие“ управлява Консултативен център по проблемите на домашното насилие в Разград, иновативна социална услуга в общността. Прилагат се Въстановителна програма за жертви и Специализирана програма за извършители на домашно насилие (от 2004г.), като важна част от процеса на превенция на домашното насилие <www.ngo-rz.org>. Център за съидателно правосъдие разработва и прилага пилотни програми в подкрепа на съдебната реформа. Осъществени са инициативи за гражданско наблюдение на съда и подкрепа на съдебната система в България. Администрира Център за работа с доброволци, част от инициативата на Национален алианс за работа с доброволци. Центърът за съидателно правосъдие съвзае Национална НПО чреза за гражданско наблюдение на съда в България (2007г.), в които участват над 65 неправителствени организации от цялата страна <www.watch.ngo-rz.org>. Сдружение „Център за съидателно правосъдие“ е член на Съвета по прилагане на Актуализираната стратегия за реформа в съдебната система към Министерски съвет на Република България (2016г.).

Сдружение „Център за съидателно правосъдие“ е регистрирано в съответствие с ЗЮЛНЦ, ф.д. №37/1997 г. на РСБ
БУЛСТАТ: 116019267, ж.к. „Освобождение“ бл. 34, ет. 1, п.к. 237, Разград 7200, България
Тел.: (+359 898) 552688, E-mail: office@ngo-rz.org, www.ngo-rz.org

ОТГОВОРИ

от Красимира Алексиева Филипова – кандидат за избран член на
ВСС от квотата на прокурорите

на зададените на основание чл.29и, ал.2 от ЗСВ въпроси от прокурор
Атанас Ценов от Върховна касационна прокуратура

Преди да пристъпя към отговори на зададените въпроси считам за необходимо да отбележа, че същите в по – голямата си част не са свързани с дейността на Висшия съдебен съвет, а изискват становища по действащото законодателство и по евентуални бъдещи законодателни инициативи, включително за промяна на Конституцията на Република България.

1.ВЪПРОС №1:

Считате ли за необходимо и бихте ли подкрепили промени в правилата за избор на членове на Висшия съдебен съвет, с които се въвежда ограничение за избор на действащи магистрати от парламентарната квота?

ОТГОВОР:

Не считам, че е необходима промяна в правилата за избор на членове на Висшия съдебен съвет, с които се въвежда ограничение за избор на действащи магистрати от парламентарната квота.

Съгласно чл.130, ал.2 от Конституцията за членове на Висшия съдебен съвет, които не са негови членове по право, се избират юристи с високи професионални и нравствени качества, които имат най – малко петнадесетгодишен юридически стаж. Това са изискванията, които е поставил конституционният законодател, без значение дали се касае за избор на членове от органите на съдебната власт или от Народното събрание. Липсват каквито и да било ограничения за избора на членовете от Народното събрание. Такива не са предвидени, а и не биха могли да бъдат предвидени без промяна в Конституцията, и в Закона за съдебната власт, където в чл.16, ал.3 е пояснено, че изборът по колегии се извършва между съдии, прокурори и следователи, хабилитирани учени по правни науки, адвокати и други юристи с високи професионални и нравствени

качества, съобразно тяхната професионална квалификация и насоченост. Очевидно е, че критериите са качествени и следва да останат такива според мен. Необходимо е водещи да са качествата на конкретния кандидат – професионални и нравствени, и преценката дали същият въз основа на опита, знанията, уменията и моралния си интегритет би могъл да допринесе в положителен аспект за работата на Висшия съдебен съвет и съдебната система като цяло. Без значение е каква точно професия упражнява същият към момента на избора му от Народното събрание. Промяна в смисъл на премахване на възможността за членове на Висшия съдебен съвет от парламентарната квота да бъдат избирани действащи магистрати би довела до дискриминация по признака вид упражнявана юридическа професия и би лишила народните представители от правото им да избират измежду по – широк кръг от доказани професионалисти, включително такива с опит в самата съдебна система.

2.ВЪПРОС №2:

Бихте ли подкрепили предложение на законодателни промени, предвиждащи председателите на ВКС и ВАС и главният прокурор да не са членове на Висшия съдебен съвет, както и да се избират пряко от общите събрания на съдиите и прокурорите?

ОТГОВОР:

Подобен подход изисква задълбочена предварителна преценка за ролята на „тримата големи“ в Пленума на ВСС като членове по право и съответно в двете професионални колегии. Логиката да участват в състава на ВСС произтича от самите правомощия на Пленума и колегиите от една страна, и от друга - от правомощията на всеки един от „тримата големи“ в съответното звено на съдебната система. Те са най – пряката връзка между изборните членове на Висшия съдебен съвет, които нямат качеството на магистрати, и действащите магистрати, включително често ролята им е на коректив при вземането на важни решения с оглед отговорността им за изпълнението и последиците от изпълнението им. В голямата си част организацията и управлението на органите на съдебната власт от административните ръководители е в зависимост от решенията на кадровия орган, предвид което участието на „тримата големи“ в известна степен гарантира съобразяването с професионалните интереси на отделните органи на съдебната власт. В този смисъл е необходимо да се направи предварителна оценка за въздействието на подобна законодателна

промяна върху организацията на работата не само на Висшия съдебен съвет, но и на съдебната система като цяло. В случай, че настоящият въпрос е породен от стремежа към евентуалното ограничаване на „влиянieto“ на „тримата големи“, включително положителното такова, върху решенията на Пленума и колегиите, с цел осигуряване на пълна отделеност на ВСС от действащите магистрати и тази самостоятелност бъде преценена като необходима и положителна промяна, то няма пречка да бъдат предприети промени в тази насока.

Що се отнася до възможността председателите на ВКС и ВАС и главният прокурор да се избират пряко от общите събрания на съдиите и прокурорите, то не намирам това решение за удачно. Подобен модел би „капсулирал“ в пълна степен съдебната система и би нарушил гарантирания баланс между отделните видове власти понастоящем. Отделно от това, решението магистратите сами да избират ръководителите си, би могло да отвори „вратата“ към отрицателни практики и последици за съдебната система. Правата на магистратите са защитени при действащия модел на избор, защото макар и опосредено, те „участват“ чрез колегите си, които самите те са избрали за свои представители в съответната професионална квота на Висшия съдебен съвет.

3.ВЪПРОС №3:

Бихте ли подкрепили промени в правилата относно конкурсите за повишаване, предвиждащи въвеждане за ограничение за участие в конкурс за повишаване само непосредствено до по – горестоящото ниво и отмяна на чл.193, ал.6 от ЗСВ?

ОТГОВОР:

Категорично бих подкрепила промяна в правилата относно конкурсите за повишаване чрез въвеждане на посоченото ограничение. Такава промяна би била израз на професионалното начало и ритмичното кариерно развитие. Промените през 2016г., изразяващи се в премахването на външните конкурси на апелативно и върховно ниво, и свеждането им до минимум на окръжно ниво, както и въвеждането на „уседналостта“, бяха сериозна стъпка към утвърждаване на професионализма и ритмичното израстване. Тази стъпка следва да бъде продължена именно с въвеждането на изискване в конкурсите за повишаване да не се допуска „прескачане“ на нивата. По този начин ще се осигури последователно кариерно развитие,

задълбочаване на професионализма, равни права на участниците и по – висока степен на справедливост.

По отношение на отмяната на чл.193, ал.6 от ЗСВ обаче становището ми е отрицателно. Този подход на „чакащата листа“ бе възприет с цел по – бързото заемане на свободните места в органите на съдебната власт и съкращаване на броя и времето на конкурсните процедури. В голяма степен тази цел се постига, тъй като на фона на дълго продължаващите конкурсни процедури се обхващат по – голям брой свободни места, които се заемат в по – кратък период от време. Все пак, полезно би било да се оцени ефектът от прилагането на тази норма, и тогава да се прецени. Би могло да се обмисли намаляването на 9-месечния срок на 6 месеца и включването не само на освободените щатни бройки, а и на новоразкритите, но за тях само до вземането на решението на съответната колегия по чл.193, ал.3 от ЗСВ.

4.ВЪПРОС №4:

Бихте ли подкрепили предложение за промени в правилата относно командироването, предвиждащи премахване на възможността за безсрочно командироване на незаети щатни бройки?

ОТГОВОР:

Отговорът на този въпрос е в известна степен условен. Моето мнение е, че институтът на командироването следва да се прилага по изключение – само при доказана служебна необходимост, за максимално кратък период от време, при наличието на изискуемите от закона предпоставки и със съответен мотивиран акт. Това разбиране изключва възможността изобщо за командироване на свободни щатни длъжности, независимо дали ще има или не ограничение в срока, защото честата смяна на командировани магистрати на свободна щатна длъжност ще доведе до други отрицателни последици върху работния процес. На практика обаче премахването на безсрочното командироване на незаети щатни бройки следва да се обвърже с гарантирането на ритмични и бързо провеждащи се конкурси, защото в противен случай ще се достигне до невъзможност за работа в органите на съдебната власт, които са кадрово необезпечени.

С измененията в ЗСВ с ДВ, бр.62 от 2016г., в сила от 9 август 2016г., бе премахната възможността за командироване на свободни щатни бройки с цел „пресичане на порочната практика на заобикаляне на конкурсите за назначаване и повишаване посредством института на командироването, и

се гарантира, че до последния ще се прибегва единствено при реална необходимост – възпрепятстваност на съдията да изпълнява длъжността си и невъзможност той да бъде заместен от друг съдия от същия съд“, видно от мотивите към ЗИДЗСВ. По отношение на прокурорите и следователите е посочено също, че промените в института на командироването са „с цел премахване на необосновано продължително командироване /понякога с години/, с което на практика се заобикаля конкурсното начало, като критериите за командироване се изравняват с тези при съдиите“. Само една година по – късно обаче се стигна до сериозна кадрова необезпеченост и невъзможност за преодоляването ѝ без командироване на незаетите щатни бройки, в резултат на което бе приета нова разпоредба в чл.227 от ЗСВ /ДВ, бр.90 от 2017г./, възстановяваща възможността за командироване на незаета щатна длъжност. Въпреки промените в конкурсните процедури на практика не се стигна до по – бързото им движение, а напротив.

Необходимо е да се направят промени в начина и срока на провеждане на конкурсите и атестациите на законово и/или подзаконово ниво, както и да се подобри организацията им, защото без преодоляване на кадровите проблеми чрез ритмично и бързо провеждане на конкурси, е невъзможно да се осигури необходимата кадрова обезпеченост.

5.ВЪПРОС №5:

Считате ли, че сега действащата нормативна уредба дава възможност за злоупотреба, изразяваща се в разкриване на нови щатове с цел безсрочното командироване на „удобни“ магистрати и как бихте противодействали на такава порочна практика?

ОТГОВОР:

Считам, че отговорът е в законосъобразното и целесъобразно прилагане на закона. Всеки орган следва да упражнява правомощията си по най – добрия за съответната система начин и да носи отговорност за своите решения. Съгласно чл.30, ал.2, т.8 от ЗСВ по предложение на една от колегиите след съгласуване с административните ръководители на органите на съдебната власт Пленумът на ВСС определя броя на съдиите, прокурорите и следователите във всички съдилища, прокуратури и следствени отдели съобразно степента на натовареност. Изследването на степента на натовареност на съответния орган на съдебната власт е задължително условие за увеличаване на щатната му численост.

Обосноваността на подобно решение следва да се съобрази последователно най – напред от съответната колегия, която предлага увеличението на щатната численост, а след това от решаващия орган – Пленума на ВСС, който да мотивира решението си. Нормално е в случай на преценка за необходимост от увеличаване на щатната численост и нейното реално увеличаване, административният ръководител на съответния орган на съдебната власт да осигури кадри, които да работят, включително чрез института на командироване, при спазване на изискванията на закона и съответно мотивиране. На практика в една такава хипотеза се стига до фактическо положение, относимо към отговорите по предходния въпрос. Продължаващото наличие на свободни бройки е свързано с ритмичното и бързо провеждане на конкурсите, при липсата на което се стига до използване на института на командироването.

6.ВЪПРОС №6:

Считате ли, че в голям брой от случаите на предлагане на магистрати за заместници от съответния административен ръководител е налице заобикаляне на конкурсите за повишаване и преместване и как ще противодействате на такава порочна практика?

ОТГОВОР:

Съгласно действащото законодателство принципът е за заместник на административния ръководител да се назначава съдия, прокурор или следовател от същото или по – високо ниво на орган на съдебната власт, отговарящ на определени условия /чл.169, ал.2, изр.1 от ЗСВ/. Законът обаче допуска по изключение за заместник на административния ръководител да се назначава съдия, прокурор или следовател от по – ниско ниво на орган на съдебната власт, който следва да отговаря не само на общите условия, но и на изискванията за стаж по чл.164 от ЗСВ /чл.169, ал.2, изр.2 от ЗСВ/. Очевидно е, че щом има подобна законова възможност, същата се използва по силата на правото за формиране на екип от страна на административния ръководител. Личното ми мнение е, че следва да се обмисли внимателно необходимостта от съществуването на подобна възможност, тъй като същата поражда несправедливости, особено в случаите, в които и самият административен ръководител е от по – ниско ниво, а се наблюдават дори и случаи на прескачане на нива поради липсата на изрична законова забрана. Осигуряването в пълна степен на професионално и конкурсно начало, както и на ритмично кариерно

развитие, изисква законодателно премахване на изключенията при назначаването на административните ръководители и техните заместници. При липсата на законодателна инициатива в тази насока, е необходимо да не се допуска изключението да се превръща в правило, като се вземат решения само след задълбочена преценка и пълно мотивиране на изключителния случай, налагащ назначаване на ръководна длъжност на магистрат от по – ниско ниво на орган на съдебната власт.

7.ВЪПРОС №7:

Бихте ли подкрепили предложение за законодателни промени на правилата за избор на административни ръководители и техните заместници, предвиждащи номиниране на кандидатите от общото събрание на съответната прокуратура и изискване за минимален стаж а същите?

ОТГОВОР:

Въвеждането на изискване за минимален стаж на кандидатите за административни ръководители би следвало да бъде подкрепено в съответствие с принципа за професионално развитие и за осигуряване на по – качествен избор на административни ръководители.

Що се отнася до промяна в начина на номиниране на кандидатите за административни ръководители в прокуратурата по подобие на номинациите за административни ръководители на съдилищата, то считам, че подобна промяна не би била в съответствие със структурата и правомощията на прокуратурата. С въведения през 2016г. модел за номиниране на административните ръководители на съдилищата бе засилено „съдийското самоуправление“ чрез нови функции на общите събрания на съдиите, като това самоуправление произтича от функциите на редовите съдии и от правомощията на председателите на съдилищата. Системите на съдилищата и на прокуратурата са различни, макар и двете да са част от съдебната власт, и това е логично предвид функциите им. Единността на прокуратурата, ръководното начало при управлението на прокуратурите по силата на чл.140 от ЗСВ, конкретните правомощия на административните ръководители и подчинеността им на главния прокурор и на по – горестоящите административни ръководители при упражняване на ръководните им функции, изключват въвеждането на „прокурорско самоуправление“, идентично с модела на „съдийското самоуправление“. Независимо от това, би могло да се помисли за по –

активното включване на прокурорите от съответния орган на съдебната власт при избора на бъдещия им административен ръководител като им се даде възможност да задават въпроси за бъдещите управленски действия и за вижданията на кандидата за разрешаването на конкретни съществуващи към момента проблеми, по реда на чл.194а, ал.6 от ЗСВ, и отговорите на зададените въпроси се вземат предвид от избиращия орган. Очевидно възможността за пасивно участие чрез изразяване на становища от прокурорите и следователите при съответната прокуратура по реда на чл.194а, ал.7, изр.2 от ЗСВ не е достатъчно.

Подпис:

/Красимира Филипова/

21.06.2022г.

гр.София

ОТГОВОРИ

от Красимира Алексиева Филипова – кандидат за избран член на
ВСС от квотата на прокурорите

на зададените на основание чл.29и, ал.2 от ЗСВ въпроси от г-жа Биляна
Гяурова-Вегертседер – Директор на Български институт за правни
инициативи

1.ВЪПРОС №1:

Какво е мнението Ви за реформата, свързана с окрупняването на
прокуратурите и създаването на териториални отделения? Бихте ли
подкрепили изготвянето на анализ, който да разкрие какви са резултатите
от осъществяването на окрупняване на прокуратурите, за да получи то реална
оценка за своята ефикасност, както и да спомогне за вземането на решение
как да бъде проведена споменатата по – горе „реформа на съдебната карта“
за съдилищата?

ОТГОВОР:

След Решение №2 от 7 февруари 2017г. на Конституционния съд по
к.д.№13/2016г., прието по искане на главния прокурор, на няколко етапа бе
проведена структурна реформа в системата на прокуратурата. Със
съответни решения на Пленума на ВСС по предложения на главния
прокурор районните прокуратури извън тези в областните центрове бяха
закрити и на тяхно място бяха открити териториални отделения към
съответната районна прокуратура в областния център. В резултат на това
се постигна окрупняване на районните прокуратури, което даде
възможност да се преодолеят възникналите кадрови проблеми чрез
работата на по – голям брой прокурори, макар и на територията на целия
областен район, да се използват оптимално наличните ресурси и да се
уеднакви натовареността на прокурорите в рамките на обединената
районна прокуратура. Този процес приключи на 1 юни 2022г. с
оптимизирането на районните прокуратури от района на Окръжна
прокуратура – гр.София, спрямо които предвид особеностите на района, се
възприе диференцираният модел.

В тази връзка бих подкрепила изготвянето на задълбочен анализ, който да разкрие какви са резултатите от осъществяването на окрупняване на прокуратурите, за да получи то реална оценка за своята ефикасност, както и да спомогне за вземането на решение как да бъде проведена споменатата по – горе „реформа на съдебната карта“ за съдилищата.

2.ВЪПРОС №2:

Една от широко дискутираните теми в съдийските среди е тази за възнагражденията и начина на определянето им. Какво е Вашето мнение по въпроса – смятате ли, че разликата във възнагражденията между инстанциите е прекомерна? Необходимо ли е законово закрепване на критериите за определяне на възнагражденията на всички нива в системата, а не само на т.нар. „трима големи“?

ОТГОВОР:

Според мен разликата във възнагражденията между инстанциите действително е прекомерна.

Както съм посочила в концепцията си, обвързването на възнагражденията за най – ниските магистратски длъжности със средномесечната заплата в бюджетната сфера и ненавременното им актуализиране поражда негативизъм, обусловен от формираната голяма разлика с възнагражденията за останалите длъжности в органите на съдебната власт, които се определят от Пленума на Висшия съдебен съвет, а не от статистическите данни. Въпросът за скъсяването на т.нар. „ножица“ във възнагражденията на различните нива е поставян многократно от различни състави на Висшия съдебен съвет, но досега не е получил разрешение. Необходимо е да се предприемат съответните действия, за да се увеличи възнаграждението на най – ниските магистратски длъжности, но това в никакъв случай не бива да става за сметка на възнагражденията за по – високите длъжности, нито чрез липсата на актуализация на тези възнаграждения до намаляването на разликите им с най – ниските.

Необходимо е да се намери най – благоприятният вариант, който може да включва законово закрепване на критериите за определяне на възнагражденията на всички нива в системата по модела за т.нар. „трима големи“. Намаляването на разликите обаче неминуемо преминава през осигуряване на по – голям бюджет за съдебната власт, което следва да е една от основните задачи на бъдещия състав на Висшия съдебен съвет.

3.ВЪПРОС №3:

Какво е Вашето мнение за възможността да бъдат отзовавани избрани за членове на ВСС от Общите събрания на съдии, прокурори и следователи?

ОТГОВОР:

Мнението ми за възможността да бъдат отзовавани избрани за членове на ВСС от Общите събрания на съдии, прокурори и следователи е отрицателно, що се отнася до прякото им отзоваване. Вземането на решение с такива последици от Общите събрания би влязло в противоречие с основни принципи като правна сигурност, стабилност на колективния орган, непрекъсваемост на дейността му, мандатност и независимост. Съществуването на подобна възможност би могло да доведе до подмяна на вота на упражнилите правото си на глас в полза на конкретните кандидати /на практика избраният от определени магистрати член на ВСС би могъл да бъде отзован от други магистрати, които не са гласували в негова полза/. Освен това, какви биха могли да бъдат критериите за отзоваване при положение, че преди избора им кандидатите нямат право да дават обещания и да поемат ангажменти, а и се касае за колективен орган. Когато е налице несъответно със закона и етичните правила поведение, са разписани и се следват законови процедури, които не могат и не следва да бъдат подменени и поставени в зависимост от Общите събрания.

В действителност към настоящия момент е регламентиран балансиран вариант, при реализирането на който на практика се стига до „отзоваване“ на избран член, но не пряко от Общите събрания, а от Пленума на Висшия съдебен съвет, по инициатива на действащите магистрати от съответна квота при установяването на изчерпателно изброени основания. Съгласно чл.27, ал.6 от ЗСВ процедурата за предсрочно освобождаване на основанията по чл.130, ал.8, т.2-4 от КРБ или при установяване на несъвместимост на избран член на Висшия съдебен съвет, избран от съдиите, прокурорите или следователите, може да започне по искане съответно на една пета от действащите съдии, прокурори или следователи.

4.ВЪПРОС №4:

Една от значимите функции на Прокурорската колегия е избирането на административни ръководители. Понастоящем единствените критерии при провеждане на тези процедури, към които членовете на колегията са

изрично задължени да се придържат, се съдържат в разпоредбите на чл.194б от ЗСВ във връзка с чл.59, ал.1 от Наредба №1 от 9 февруари 2017г. за конкурсите за магистрати и за избор на административни ръководители в органите на съдебната власт и са – професионална подготовка, управленска компетентност и нравствени качества. Смятате ли, че ВСС трябва да приеме допълнителни и по – подробни критерии, по които да се преценяват кандидатите в тези процедури?

ОТГОВОР:

Очевидно е, че следва да се прилага подход, гарантиращ формирането на обективна оценка за качествата на кандидатите за административни ръководители предвид значимите им функции и ролята им за формиране на облика на съответния орган на съдебната власт. Задълбоченият анализ на действащите норми според мен сочи за необходимост от дискусия и съответна преценка за законодателни промени, защото не съм убедена, че само с промени в Наредбата би могъл да се постигне по – качествен избор. Възможните варианти са въвеждане на допълнително изискване за минимален стаж, премахване на „изключенията“ по чл.169 от ЗСВ или задължение за подробното им мотивиране, преустановяване на възможностите за смяна на професията чрез избор за административен ръководители. При промени в този смисъл би могло да се постигне ритмично кариерно развитие, следване на изцяло професионален подход, качество, предвидимост и справедливост на избора.

Наред с това, по отношение на процедурата по избор, както съм посочила и в концепцията си, биха могли да се потърсят други, по – подходящи модели, като предварително задълбочено проучване на качествата на кандидата от комисия от членовете на съответната колегия или провеждане само на събеседване, в хода на което да се даде възможност и на магистрати от съответния орган на съдебната власт да задават въпроси за бъдещите управленски действия и за вижданията на кандидата за разрешаването на конкретни съществуващи към момента проблеми, по реда на чл.194а, ал.6 от ЗСВ.

5.ВЪПРОС №5:

Считате ли, че към настоящия момент има необходимост от конституционни изменения в частта за съдебната власт?

ОТГОВОР:

Според мен към настоящия момент няма необходимост от конституционни изменения в частта за съдебната власт. Конституцията на Република България е създавала необходимите предпоставки и е осигурила необходимите гаранции за изпълнение на задълженията на работещите в органите на съдебната власт в условията на правовата държава. Всичко останало е въпрос на качествено законодателство в изпълнение на делегацията по чл.133 от Конституцията и на конкретно правоприлагане.

6.ВЪПРОС №6:

От изразеното в концепциите Ви отношение към проблема за взаимодействието на съдебната система с обществеността и по – конкретно с медиите, се създава впечатление, че тази комуникация се разбира като негативна – като ответна реакция при некоректно медийно отразяване на дейността на съдебната система или други форми на опит за уронване на престижа на съдебната власт от трети за нея страни пред обществото. Какво смятате, че е възможно и полезно да направи ВСС, за да промени това?

ОТГОВОР:

В концепцията си по – скоро съм се спряла на задължението на ВСС за отстояване на независимостта на съдебната власт чрез съответните способности, като акцентът предвид актуалната обстановка неминуемо попада върху случаите, в които е била застрашена независимостта на съдебната власт или на отделни магистрати чрез средствата за масова комуникация, или дейността на съдебната система е била некоректно отразена в медиите. Разбира се, това е само коментар на често повтарящи се събития, но в никакъв случай не означава, че няма и не може да има взаимодействие между съдебната власт и медиите. Напротив, мисля, че са налице редица примери за такова взаимодействие, в основата на което стои коректността, професионалният подход и диалогичността. В този смисъл ВСС би могъл да бъде свързващото звено между медиите и органите на съдебната власт, което да води открита комуникация с медиите, да прилага балансиран подход и да повишава степента на информираност на обществото. Без разбиране на правомощията на органите на съдебната власт, функциите им и конкретните им прояви, е невъзможно формирането на реална представа за дейността им и на справедлива обществена оценка.

7.ВЪПРОС №7:

Ако в момента сте член на ВСС, какво би било Вашето гласуване по основанията за освобождаване от длъжност на главния прокурор, предоставени от министрите Йорданова и Стоилов, които са публично достъпни?

ОТГОВОР:

Не намирам за коректно да вземам отношение по неприключило производство от компетентността на друг орган, и то в „условно наклонение“. Още по – некоректно би било да направя това и с оглед заемната от мен длъжност на заместник на главния прокурор.

ИНДИВИДУАЛНИ ВЪПРОСИ:

1.ВЪПРОС №16:

Сблъскали ли сте се лично в своята професионална практика със случаи на корупция или друго неправомерно влияние? Как реагирахте? Какви антикорупционни механизми могат да се въведат в работата на ВСС и чрез него в системата на прокуратурата?

ОТГОВОР:

В моята професионална практика не съм се сблъскала лично със случаи на корупция или друго неправомерно влияние.

Винаги съм считала, че корупцията като явление не следва да се възприема само в тесния ѝ смисъл на неследваща се материална облага, но и на нематериална такава в широкия смисъл на понятието. Корупцията е сложно явление с множество лица и прояви, и изолирането ѝ не може да се постигне без премахване на възможностите за създаване и поддържане на корупционна среда. Споделям разбирането, че корупционните прояви не са единични и не се извършват случайно или инцидентно от дадено лице. Те са израз на разбиранията за живота и начина на работа на съответния човек. Именно поради това е от изключителна важност реакцията при констатирана корупционна проява на магистрат, независимо и извън наказателно – правната такава. Поради несъвършенствата на действащата нормативна уредба в областта на дисциплинарните производства, забавеното провеждане на същите, непредвидимият им резултат с оглед противоречивата дисциплинарна практика и продължаващите процедури при съдебно обжалване, съчетани с нееднаквото приложение на закона,

битува усещането за ненаказаност и невъзможност за своевременно „освобождаване“ на съдебната система от магистратите с корупционни прояви, което за съжаление следва да бъде споделено. Разбирането, че магистратите с установено корупционно поведение нямат място в съдебната система, следва да се превърне във водещ принцип и да се проявява воля за последователното му прилагане.

Безкомпромисността, незабавността и активността по линия на дисциплинарните производства е един от най – важните антикорупционни механизми, който трябва да се следва. Изключително важен е и подборът на кадрите при „влизането“ им в съдебната система, както и текущото проследяване на развитието им с оглед своевременно идентифициране на потенциалните рискове и вземане на съответни мерки. Освен това, считам че възможностите и правомощията на Инспектората към Висшия съдебен съвет след промените в Конституцията през месец декември 2015г. и детайлната им уредба в действащия ЗСВ са силно подценявани. Същите следва да бъдат използвани активно като антикорупционни механизми.

2.ВЪПРОС №17:

Смятате ли, че досега ПК на ВСС е прилагала двоен стандарт и разнопосочни интерпретации при действия в съответствие с Механизма /процедура/ за публична реакция на Прокурорската колегия на Висшия съдебен съвет в случаи на засягане на независимостта на прокурори и следователи?

ОТГОВОР:

При липса на конкретика трудно би могло да се отговори на този въпрос. Принципно нямам усещането за прилагане на двоен стандарт и разнопосочни интерпретации при действията в изпълнение на Механизма за публична реакция на Прокурорската колегия на Висшия съдебен съвет.

Прилагането на двоен стандарт и разнопосочни интерпретации не следва да бъдат допускани, защото това би обезсмислило действието на Механизма и би било в противоречие с основната функция на Висшия съдебен съвет да осигурява и отстоява независимостта на съдебната власт.

Прегледът на становищата, декларациите и позициите на Прокурорската колегия на Висшия съдебен, приети в съответствие с Механизма за публична реакция на Прокурорската колегия на ВСС /одобрен с решение по Протокол №9/20.03.2019г./, публикувани в Публичния регистър на случаите на посегателство срещу независимостта

на съдебната власт, не сочи към извод за прилагане на двоен стандарт и разнопосочни интерпретации.

Подпис:

/Красимира Филипова/

21.06.2022г.

гр.София

ВМСИ СЪДЕБЕН СЪВЕТ	
Регистрационен индекс	Дата
МСС - 9033	22-06-2022

ОТГОВОРИ

от Красимира Алексиева Филипова – кандидат за избран член на
ВСС от квотата на прокурорите

на зададените на основание чл.29и, ал.2 от ЗСВ въпроси от г-н Георги Милков – изпълнителен директор на Сдружение „Център за съзидателно правосъдие“

1.ВЪПРОС №1:

Според Вас, как трябва да се реши общественият дебат за мястото на Прокуратурата – да бъде част от съдебната власт или извън нея?

ОТГОВОР:

Не смятам, че към настоящия момент е налице „обществен дебат“ по темата. Изказвани са мнения и становища по този въпрос, но същите не са предизвикали дебат, още по – малко обществен такъв. Мястото на Прокуратурата е конституционно определено като част от съдебната власт по силата на Глава шеста „Съдебна власт“ от Конституцията на Република България и промяната му изисква компетентност на Велико Народно събрание, тъй като мястото на прокуратурата в съдебната власт е част от формата на държавно управление по смисъла на чл.158, т.3 от КРБ /Решение 03 от 10.04.2003г. по к.д. №22/2002г./. Според мен категорично мястото на Прокуратурата е в съдебната власт, защото само по този начин може да се гарантира независимостта ѝ. Самите правомощия и структура на Прокуратурата, и особено основното ѝ правомощие – да привлича към отговорност извършилите престъпления лица и да поддържа обвинението по наказателни дела от общ характер, изискват същата да бъде част от съдебната власт. Този ѝ статут определя и статута на прокурорите като магистрати, които са несменяеми и при осъществяване на съдебната власт имат функционален имунитет. Без посочените гаранции за независимост прокурорите не биха могли да изпълняват функциите си. Поради това всяка промяна в статута на прокурорите и на Прокуратурата като цяло би създала сериозна опасност за правната сигурност и за устоите на правовата държава.

2.ВЪПРОС №2:

Необходимо ли е да се раздели Висшия съдебен съвет на два независими органа – един за съдиите и един – за прокурорите? Защо?

ОТГОВОР:

При сега действащата конституционна уредба не считам за необходимо разделянето на Висшия съдебен съвет на два независими органа. На двете колегии /съдийска и прокурорска/ е гарантирано вземането на самостоятелни решения в съответствие с професионалната им насоченост по всички важни въпроси, посочени в чл.130а, ал.3 от Конституцията, като липсват каквито и да било възможности за влияние или намеса между членовете на двете колегии. Разделянето на Висшия съдебен съвет на два независими органа, освен че изисква конституционна промяна, е ненужно и нецелесъобразно, тъй като извън професионалните решения всички останали правомощия на ВСС са свързани с общи за съдебната система въпроси, изискващи общи решения. Отделно от това, подобно разделяне ще доведе до „изолиране“ на двете звена на съдебната система, като дори изборът на „тримата големи“ ще се затвори в рамките на отделния независим орган и ще намали легитимността му. По същия начин ще се решават поотделно и въпросите за прекратяване на мандата и дисциплинарната отговорност на членовете на всеки един от двата органа. Ще е необходимо и създаването на две отделни администрации, чиято дейност ще се припокрива в по – голямата си част. Еднаквият статут на магистратите, независимостта им като иманентен признак на съдебната власт и самостоятелният бюджет на съдебната власт изискват наличието на единен орган, който да представлява съдебната власт, да осигурява и отстоява независимостта ѝ и да обезпечава финансово и технически дейността на органите на съдебната власт.

3.ВЪПРОС №3:

По каква процедура трябва да бъде разследван главният прокурор, при внесено искане за неговото освобождаване?

ОТГОВОР:

Въпросът съдържа противоречия, тъй като разследването срещу главния прокурор е нещо съвсем различно от процедурата при внесено искане за освобождаването му във ВСС. Самата процедура по произнасяне по искане за освобождаване на главния прокурор не включва и не би могла

да включва разследване. Основанията, процедурите, видовете отговорност, инициращият и решаващият орган са съвсем различни. Предполагам, че следва да разбирам въпроса в смисъл какъв е механизмът, по който да се разследва главният прокурор в контекста на изпълнение на решението „Колеви срещу България“. До настоящия момент не е намерен подходящ механизъм в изпълнение на решението, различен от този за всички български граждани, който да е в съответствие с действащата Конституция. Обсъждани са редица идеи и препоръки разследването да се възложи на лице, извън прокуратурата, със специални или извънредни правомощия за такъв тип разследване. Всички подобни модели обаче са противоконституционни, защото прокуратурата е единственият орган в България, който по силата на чл.127, т.3 от Конституцията привлича към отговорност лицата, които са извършили престъпления, и поддържа обвинението по наказателни дела от общ характер. Няма никаква пречка и към настоящия момент, по силата на действащото законодателство, да се провежда разследване срещу главния прокурор при наличие на достатъчно данни за извършено престъпление от общ характер. Самият Конституционен съд на Република Българи прие, че не е имало и няма пречка срещу главния прокурор да се води независимо разследване. Според решение №11 от 23.07.2020г. по к.д.№ 15/2019г. по време на извършването на проверката или разследването по сигнал срещу главния прокурор, той запазва конституционното си положение на главен прокурор, но придобива и ново правно положение на проверявано по сигнала или разследвано лице. В тези случаи упражняването на конституционните правомощия на главния прокурор за надзор за законност и методическо ръководство е изключено в съответствие с принципа на правовата държава, че никой не може да бъде съдия сам на себе си.

В заключение, моето мнение е, че намирането на друг механизъм за разследване специално срещу главния прокурор, извън общия, изисква конституционни промени, съчетани със съответни гаранции.

4.ВЪПРОС №4:

Трябва ли да има съдебен контрол на отказите на прокурори да образуват досъдебни производства? Защо?

ОТГОВОР:

Отговорът ми е, че не е наложително да има съдебен контрол на отказите на прокурори да образуват досъдебни производства.

Действията преди образуване на досъдебно производство са извънпроцесуална дейност, която не е подчинена на правилата на НПК. В хода на една проверка се събират данни, а не доказателства. Те нямат процесуална стойност и не могат да се използват в бъдещ наказателен процес. Отказът на прокурора не е пречка за образуване на досъдебно производство в бъдеще, и то чак до момента на изтичане на давността за наказателно преследване на съответното деяние. При постановяването на отказ на практика няма правен спор, който да се разрешава от съда. Такъв би могъл да възникне едва след проведено разследване и прекратяване. Това е и причината за постановленията за отказ от образуване да не е предвиден съдебен контрол, за разлика от постановленията, например, за прекратяване на наказателно производство.

Липсата на съдебен контрол на прокурорските откази да се разследва дадено престъпление сама по себе си не е в нарушение на стандартите на ЕКПЧ. Европейският стандарт изисква за заинтересованите и за пострадалите лица да е налице възможност за оспорване на решението на прокурора да се проведе разследване. У нас правата на тези лица са защитени, защото в НПК е предвидена възможност за обжалване на постановленията за отказ да се образува досъдебно производство пред непосредствено по – горестоящия прокурор, чието решение не е окончателно. Съществува възможност за последователна проверка на отказите от най – ниското до най – високото ниво в системата на прокуратурата, която често се използва от заинтересованите лица. В този смисъл, предвид многостепенния контрол, правата им са напълно охранени. Нещо повече – след промените в НПК с ПЗР на ЗИДЗСВ /ДВ, бр.62 от 2016г., в сила от 09.08.2016г./, с отмяната на ал.2 на чл.213 от НПК, се даде възможност при отмяната на отказ горестоящият прокурор сам да образува досъдебно производство и да го изпрати за разследване на компетентния прокурор. Следва да се отбележи, че право да обжалва отказа на прокурора има не само пострадалото лице или неговите наследници и ощетеното юридическо лице, но и лицето, направило съобщението за извършено престъпление пред компетентните органи, което е допълнителна гаранция за защита на правата и законните интереси на гражданите. В Прокуратурата на Република България е създадена необходимата организация за осъществяване на контрол върху отказите от

образуване на досъдебно производство, който се развива последователно пред отделните прокурорски инстанции.

Независимо от това, от дълги години липсата на съдебен контрол върху отказите на прокурорите у нас, е обект на критика, включително е предмет на обсъждане в редица решения на ЕСПЧ, подлежащи на изпълнение. Преди да се търсят съответни законодателни решения обаче е необходимо да се отговори на въпроса позволява ли действащата Конституция подобен контрол. Отговорът изглежда отрицателен. Привличането към отговорност на извършилите престъпления лица и поддържането на обвинението пред съда е изключително правомощие на прокуратурата и в нейния суверенитет е да извършва преценка дали да образува или да откаже образуване на досъдебно производство. Въвеждането на съдебен контрол върху отказите ще доведе до недопустимо от Конституцията заместване на компетентния да поставя началото на наказателното производство орган и изземване на неговите функции.

Дори и да приемем, че е конституционно търпимо въвеждането на съдебен контрол върху отказите, то автоматично изниква изключително важният и непреодолим проблем с големия брой откази, постановявани годишно от прокурорите /традиционно значително надхвърлящи 100 000 броя/. Обжалването дори и само на половината от тях, ще блокира дейността на съда поради високия обем на работа, който несъмнено ще възникне. Същевременно не е малък делът на преписките, по които е отказано образуване на досъдебно производство, защото се отнасят до частноправни спорове и административни проблеми, чието решаване изначално е извън сферата на наказателното право. При това положение значителен ресурс от време, труд и средства, ще бъдат употребени от българския съд, без да са рационално и обществено оправдани. Впрочем и в становищата на Върховния касационен съд по внасяните до момента законопроекти за съдебен контрол на отказите са излагани идентични аргументи за противоконституционност и за генериране на неоправдана свръхнатовареност, която ще се отрази неминуемо и на разглеждането на делата в разумен срок.

Известно е, че се обсъждат различни възможности, за да се изпълнят решенията на ЕСПЧ, включително въвеждането на частичен съдебен контрол. Ако се приеме теоретично, че няма конституционна пречка, то този контрол би следвало да се ограничи само до случаите на данни за престъпление против личността и то само когато е извършено от

длъжностно лице при или по повод изпълнението на службата или функцията му. Подобен подход би създал гаранции за защита на основните права на гражданите в пълен обем в особено чувствителните случаи, когато е нарушена телесната неприкосновеност или други основни права от страна на длъжностни лица, задължени по закон да пазят именно тези права, и би отговорил на стандартите на ЕКПЧ. Частичният контрол обаче сам по себе си би поставил въпроса за равенството на гражданите пред закона и отново би открил дебата за конституционосъобразността.

5.ВЪПРОС №5:

Как трябва да продължи оптимизирането на „съдебната карта“ в частта за органите на прокуратурата – колко броя прокуратури трябва да има в България? Защо?

ОТГОВОР:

Общозвестен факт е, че процесът на оптимизиране на „съдебната карта“ за прокуратурата е проведен и приключен изцяло по инициатива на самата Прокуратура. След Решение №2 от 7 февруари 2017г. на Конституционния съд по к.д.№13/2016г., прието по искане на главния прокурор, на няколко етапа бе проведена структурна реформа в системата на прокуратурата. Със съответни решения на Пленума на ВСС по предложения на главния прокурор районните прокуратури извън тези в областните центрове бяха закрити и на тяхно място бяха открити териториални отделения към съответната районна прокуратура в областния център. В резултат на това се постигна окрупняване на районните прокуратури, което даде възможност да се преодолеят възникналите кадрови проблеми чрез работата на по – голям брой прокурори, макар и на територията на целия областен район, да се използват оптимално наличните ресурси и да се уеднакви натовареността на прокурорите в рамките на обединената районна прокуратура. Този процес приключи на 1 юни 2022г. с оптимизирането на районните прокуратури от района на Окръжна прокуратура – гр.София, спрямо които предвид особеностите на района, се възприе диференцираният модел. В този смисъл процесът на оптимизация на ниво районни прокуратури е успешно приключен за Прокуратурата и не се налагат нови или допълнителни действия. Настоящият брой прокуратури осигурява възможност за изпълнение на служебните задължения на прокурорите в пълен обем и в съответствие с действащото законодателство.

6.ВЪПРОС №6:

Какво е мнението Ви за института на командироването? За какъв максимален срок да бъде? Кой ръководител да може да командирова?

ОТГОВОР:

Според мен командироването е необходимост, без която е невъзможно да се осигури нормален работен процес при наличието на кадрова необезпеченост. Този институт следва да се прилага по изключение - само при доказана необходимост, при наличието на изискуемите от закона предпоставки и със съответен мотивиран акт.

В действителност обаче картината е различна и налага други управленски решения, водещи неминуемо до продължително командироване на свободни щатни бройки. Причината за това е пряко свързана с перманентната кадрова необезпеченост, произтичаща от бавните конкурсни процедури. Липсата на ритмични и бързо провеждани конкурси, изчакването на приключването на едни конкурсни процедури преди обявяването на други, забавените атестационни процедури, са все фактори, които пораждат необходимостта от командироване.

Считам, че настоящата уредба в ЗСВ по отношение на командироването е в съответствие с действителното фактическо положение и текущите нужди на системата. Налице е едногодишен максимален срок за командироване, и то еднократно в съответния орган на съдебната власт. Командироването без съгласие е ограничено до 3 месеца, и то само в изключителни случаи. Направен бе опит да се премахне възможността за командироване на свободни щатни бройки с промените в ЗСВ през 2016г., но през 2017г. поради необходимост тази възможност бе възстановена в ЗСВ. В миналото имаше ограничения за командироването, независимо на свободен или на зает щат, за срок до 6 месеца, но и това законодателно решение се оказва неподходящо предвид нуждите на системата и отрицателния резултат от перманентните разпределения на преписките и делата в противоречие с принципа на наблюдаващия прокурор /за прокурорите/ и от създадените затруднения за съдиите, разглеждащи дела на няколко инстанции.

За да се ограничи институтът на командироването, е необходимо да се направят промени в начина и срока на провеждане на конкурсите и атестациите на законово и/или подзаконово ниво, както и да се подобри организацията им, защото без преодоляване на кадровите проблеми чрез

ритмично и бързо провеждане на конкурси, е невъзможно да се осигури необходимата кадрова обезпеченост.

Що се отнася до настоящите компетентни да командирова органи, то същите са съобразени с териториалната компетентност на различните нива на административно ръководство в системата на прокуратурата и не е налице необходимост от промени в чл.147 от ЗСВ.

Подпис:

/Красимира Филипова/

21.06.2022г.

гр.София